

PERSBERICHT

19 december 2005

Rekenhof legt 162^e Boek voor aan Kamer van Volksvertegenwoordigers

Het Rekenhof heeft zijn 162^e Boek voorgesteld aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Het Boek bevat vooral commentaar over de uitvoering van de begroting 2004. Per FOD of onderdeel van de begroting worden waar nodig de ontvangsten of uitgaven meer in detail besproken. Er wordt ook aandacht besteed aan de sociale zekerheid, het personeelsbeheer en de uitvoering van de hervorming van de federale overheidsdiensten.

Nieuw concept: Rekeningen 2004

Het 162^e Boek van het Rekenhof handelt vooral over de ontvangsten en uitgaven van de Staat in 2004. Dankzij een inhaalplan, overeengekomen met de Minister van Financiën, werd de algemene Staatsrekening 2004 immers grotendeels tijdig ingediend. Door deze gunstige evolutie zal het jaarlijkse Boek van het Rekenhof optimaal tegemoetkomen aan zijn grondwettelijke doelstelling: een boek dat alle informatie bundelt over de uitvoering van de begroting van het vorige jaar. De thematische onderzoeken van het Rekenhof, die niet noodzakelijk betrekking hebben op een welbepaald begrotingsjaar, worden al enige tijd apart gepubliceerd.

Begrotingsuitvoering

De totale fiscale ontvangsten die in België in 2004 werden geïnd, lagen door de economische groei ruim 6,5% hoger dan in 2003. Toch daalde het aandeel van de totale (fiscale en niet-fiscale) ontvangsten bestemd voor de federale Staat met 5 %. Dit komt vooral omdat in 2004 minder uitzonderlijke kapitaalontvangsten werden genoteerd dan het jaar voordien, toen bv. de activa van *Credibe* werden verkocht en het pensioenfonds van *Belgacom* werd overgenomen. Bovendien daalde het gedeelte van de btw-ontvangsten dat wordt toegekend aan de Staat, omdat een groter deel van die ontvangsten werd toegewezen aan de sociale zekerheid.

Niettemin werden voor 1,2 miljard euro onvoorziene niet-fiscale ontvangsten geboekt, doordat de Staat de pensioenverplichtingen van *BIAC* en *Belgocontrol* overnam en aandelen in *BIAC* en *Belgacom* verkocht. Deze ontvangsten werden gestort in het Zilverfonds, waaraan eind 2004 in totaal 12 miljard euro was toegekend. De middelen van het Zilverfonds worden belegd in effecten van staatsschuld, zodat op het ogenblik dat het Zilverfonds effectief zal worden gebruikt om de meerkosten van de vergrijzing op te vangen, deze effecten met thesauriemiddelen zullen moeten worden terugbetaald aan het fonds, waardoor de geconsolideerde overheidsschuld minder snel zal afnemen.

Daarentegen hanteert de administratie sinds meerdere jaren een werkwijze waarbij de schuldvorderingen met betrekking tot de meeste fiscale ontvangsten niet worden geboekt bij het ontstaan ervan, zoals zou moeten, maar pas bij de inning ervan. De uitvoeringsrekening van de begroting geeft hierdoor geen juist beeld van de schuldvorderingen die de Staat nog moet innen.

Aan de uitgavenkant bleek dat de meeste overheidsdiensten hun begrotingskredieten vrijwel volledig hebben benut. Dit geldt niet voor de FOD Justitie, waar de uitvoering van het Phenixproject voor de informatisering van de hoven en rechtbanken achterliep op de

planning. Het Ministerie van Landsverdediging gebruikte amper 32 % van de kredieten bestemd voor de vernieuwing van de uitrusting en infrastructuur. Ook de uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking, die in 2004 daalden tot 0,41 % van het BNI, en die voor onderzoek, die onder het Europees gemiddelde bleven, lopen achter op de door de regering vooropgestelde ontwikkeling. Anderzijds steeg het aandeel van de personeelsuitgaven in het budget van het Ministerie van Landsverdediging in 2004 tot 61 %, terwijl het op termijn moet dalen tot 50 % om de nodige ruimte te creëren voor werkings- en investeringsuitgaven. Bij de FOD Volksgezondheid volstonden de begrotingskredieten niet voor de terugbetaling van de bijdragen, voorheen geïnd door het Dierengezondheidsfonds, die ingevolge rechterlijke beslissingen moesten worden terugbetaald. Door deze achterstand zal de Staat in 2005 een aanzienlijk bedrag aan verwijlinteresten moeten betalen.

Ontbrekende rekeningen

In tegenstelling tot de uitvoeringsrekening van de begroting en de rekening van de Thesaurie, werd een aantal andere rekeningen over 2004 te laat of nog niet bij het Rekenhof ingediend. Zo werd de rekening van de vermogenswijzigingen van de Staat te laat voorgelegd, waardoor niet alle elementen van de algemene rekening van de Staat konden worden onderzocht door het Rekenhof.

Bij de instellingen van openbaar nut werd op dit vlak geen enkele verbetering vastgesteld: op 15 september 2005 hadden 33 van de 45 instellingen hun rekening van 2004 nog altijd niet ingediend; van 22 instellingen ontbrak op die datum ook nog de rekening 2003 en van 12 instellingen zelfs nog die van 2002.

Bij de staatsdiensten met afzonderlijk beheer wordt enige verbetering vastgesteld, hoewel ook daar vele rekeningen achterblijven of onvolledig worden ingediend.

Sociale zekerheid

Ten opzichte van 2003 namen de socialezekerheidsontvangsten uit bijdragen in de regeling werknemers in 2004 toe met 2%. De groei van de loonmassa verklaart deze toename, die echter wel werd getemperd door de bijdrageverminderingen. Het Rekenhof merkte op dat er eveneens minderontvangsten waren omdat de nieuwe controles door de RSZ op loon- en arbeidstijdgegevens, voorzien bij de invoering van de multifunctionele aangifte, vertraging opliepen. Het Rekenhof schatte dat voor de jaren 2003 en 2004 nog voor ongeveer 265 miljoen euro aan achterstallige bijdragen zouden worden geboekt. De RSZ bevestigde dit slechts gedeeltelijk door in de eerste helft van 2005 voor deze twee jaren 146,7 miljoen euro aan achterstallige bijdragen te boeken.

Daarentegen stegen de uitgaven voor pensioenen en voor werkloosheidsuitkeringen met resp. 2,56 en 5,17%. De uitgaven voor geneeskundige verzorging kenden zelfs een toename van 9,02%, waardoor de globale begrotingsdoelstelling met 3,15% werd overschreden. De begroting voor geneeskundige verzorging werd hierdoor overschreden met 479,26 miljoen euro. De uitgaven voor geneesmiddelen zijn voor bijna driekwart verantwoordelijk voor deze overschrijding. De besparingsmaatregelen vooropgesteld in de begroting, die onder meer moesten voortvloeien uit een toenemend gebruik van generieke geneesmiddelen, zijn op dit vlak onvoldoende doeltreffend gebleken. De rest van de overschrijding vloeit, in ongeveer gelijke delen, voort uit bijkomende uitgaven voor de maximumfactuur, voor de geneesheren en voor de rusthuizen/dagverzorgingscentra. De hoge uitgaven voor geneeskundige verzorging hebben geleid tot het deficit van het Globaal Beheer in de sociale zekerheid van de werknemers in 2004.

De alternatieve financiering van de geneeskundige verzorging nam in 2004 fors toe, zowel in de regeling werknemers als in de regeling zelfstandigen. Dit komt onder meer omdat het

aandeel van de Staat in de financiering van de verpleegdagprijs, dat vroeger ten laste kwam van de begroting van de FOD Volksgezondheid, vanaf 2004 wordt opgenomen in de alternatieve financiering en omdat het aan de alternatieve financiering toegewezen gedeelte van de btw-ontvangsten werd verhoogd. Het Rekenhof stelde echter vast dat de betaling van het begrotingstwaalfde voor de ziekenhuizen, voorzien voor de maand december 2004, werd doorgeschoven naar januari 2005. Deze doorschuifoperatie ontlast de begroting van de sociale zekerheid in 2004 met 107,8 miljoen euro, maar zal de begroting 2005 met eenzelfde bedrag verzwaren.

Ook bij de openbare instellingen van sociale zekerheid noteert het Rekenhof een achterstand in opmaak van de begrotingen en rekeningen. Dit bleek uit een onderzoek van de naleving van de bestuursovereenkomsten, waarin de doelstellingen en de wederzijdse verplichtingen van de Staat en die instellingen worden vastgelegd. Het Rekenhof benadrukt dat de tijdige voorlegging van de rekeningen essentieel is om zijn controleopdracht en zijn informatieopdracht ten aanzien van het Parlement naar behoren te kunnen uitoefenen.

Personeelszaken

Bij de federale politie werd onder meer vastgesteld dat tal van contractuele personeelsleden van het administratief en logistiek kader zonder enige rechtsgrond werden toegelaten tot het statutair personeelskader. Bovendien wordt geregeld geen rekening gehouden met de rekruterings- en selectieprocedures en met de mobiliteitsregeling en wordt een efficiënt personeelsbeheer bemoeilijkt door een gebrekkig informaticasysteem.

Bij de gevangenis is de mobiliteit van het personeel veeleer het resultaat van individuele voorkeuren dan van de behoeften van de dienst. De behoefteplanning scoort bijzonder zwak. Zo is er geen personeelsplan. Ook de opvolging van de personeelsproductiviteit vertoont tekortkomingen. De kosten van de diverse beleidsmaatregelen kunnen niet adequaat worden opgevolgd omdat vrijwel alle personeelskredieten ingeschreven zijn op slechts twee basisallocaties van de begroting.

Bij het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie overtreft de effectieve personeelsformatie ruim de officiële en worden contractuele personeelsleden ingeschakeld voor permanente opdrachten, wat onrechtmatig is.

Bij het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium factureren personeelsleden prestaties als zelfstandige aan het Instituut terwijl ze er ook deeltijds in loondienst zijn.

Hervorming overheidsdiensten

De hervorming van de federale overheidsdiensten (Copernicusplan) wordt verder uitgevoerd, maar er werden nog steeds geen beleidsraden opgericht, zodat de optimale samenhang tussen het politieke en het administratieve niveau, beoogd door de hervorming, nog niet kan worden gewaarborgd. Wat betreft de internecontrolestructuren werd enige vooruitgang geboekt. Zo werden bij de meeste FOD's de administratieve processen in kaart gebracht en werden controlemaatregelen ontwikkeld, maar werden die meestal niet gekoppeld aan de risicoanalyses. Nog bij geen enkele FOD werd een interneauditdienst opgericht die beantwoordt aan de nieuwe reglementering.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een

tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het volledige 162e Boek, de samenvatting ervan (9 blz.) en dit persbericht zijn beschikbaar op www.rekenhof.be

Contactpersoon:
Erik Wauters
Federale Publicatiecel
02 551 83 58